

Bruksela, dnia 17.7.2020 r.
COM(2020) 327 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

**DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I TRYBUNAŁU
OBRACHUNKOWEGO**

**W SPRAWIE FUNDUSZU GWARANCYJNEGO DLA DZIAŁAŃ
ZEWNĘTRZNYCH I ZARZĄDZANIA NIM W 2019 R.**

{SWD(2020) 136 final}

Spis treści

1.	Wprowadzenie	2
2.	Sytuacja finansowa oraz znaczące transakcje Funduszu Gwarancyjnego	2
2.1.	Sytuacja finansowa Funduszu na dzień 31 grudnia 2019 r.	2
2.2.	Znaczące transakcje Funduszu w 2019 r.	3
2.2.1	Wezwania do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego w 2019 r.	3
2.2.2	Zasilanie Funduszu Gwarancyjnego w 2019 r.	3
2.3.	Znaczące transakcje po dniu sprawozdawczym (zawarte od końca marca 2020 r.)	3
3.	Nieskonsolidowane sprawozdanie finansowe Funduszu	4
3.1.	Sytuacja finansowa na dzień 31 grudnia 2019 r. – przed konsolidacją	4
3.2.	Nieskonsolidowane sprawozdanie z finansowych wyników działalności	6
4.	Zarządzanie zasobami finansowymi Funduszu	7
4.1.	Polityka inwestycyjna	7
4.2.	Wyniki Funduszu i sytuacja rynkowa w 2019 r.	7
5.	Wezwania do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego	8
6.	Wynagrodzenie EBI	8

1. WPROWADZENIE

Rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 z dnia 25 maja 2009 r. („rozporządzenie”)¹ ustanowiono Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych („Fundusz” lub „Fundusz Gwarancyjny”) w celu spłaty wierzycieli Unii w przypadku niewykonania zobowiązań przez beneficjentów pożyczek przyznanych lub gwarantowanych przez Unię Europejską. Zgodnie z art. 7 tego rozporządzenia Komisja powierzyła zarządzanie finansami Funduszu Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) na mocy porozumienia pomiędzy Unią Europejską a EBI z dnia 25 listopada 1994 r., zmienionego następnie w dniach 23 września 1996 r., 8 maja 2002 r., 25 lutego 2008 r., 9 listopada 2010 r. i 28 września 2018 r.² („porozumienie”).

Art. 8 rozporządzenia wymaga, aby Komisja przesyłała Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Trybunałowi Obrachunkowemu sprawozdanie w sprawie sytuacji Funduszu oraz jego zarządzania na koniec poprzedniego roku kalendarzowego za każdy rok budżetowy do dnia 31 maja następnego roku.

Odpowiednie informacje przedstawiono w niniejszym sprawozdaniu oraz dokumencie roboczym służb Komisji. Zgodnie z porozumieniem ich podstawę stanowią dane przekazane przez EBI.

2. SYTUACJA FINANSOWA ORAZ ZNACZĄCE TRANSAKCJE FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

2.1. Sytuacja finansowa Funduszu na dzień 31 grudnia 2019 r.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość Funduszu wynosiła 2 828 738 292,88 EUR (na dzień 31 grudnia 2018 r. – 2 609 881 747,51 EUR) (zob. załącznik do dokumentu roboczego służb Komisji: sprawozdanie finansowe Funduszu przedstawione przez EBI).

W 2019 r. całkowita wartość bilansowa Funduszu wzrosła o ok. 218,86 mln EUR. Wynika to głównie z następujących czynników:

Zwiększenia:

- Wkład z budżetu UE (kwota wpłaty) w wysokości 240,15 mln EUR w celu dostosowania wysokości środków Funduszu do kwoty docelowej ustalonej na poziomie 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań.
- Wynik z operacji finansowych, który wyniósł 25,13 mln EUR;
- Zwiększenie o 8,6 mln EUR wyceny portfela w związku z dostosowaniem do wartości rynkowej jego wartości.

¹ Dz.U. L 145 z 10.6.2009, s. 10; rozporządzeniem tym ujednolicono i uchylono rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2728/94 z dnia 31 października 1994 r. ustanawiające Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych. Zostało ono zmienione w dniu 14.3.2018 r. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/409.

² Porozumienie dodatkowe nr 5 do Porozumienia w sprawie zarządzania Funduszem Gwarancyjnym między Unią Europejską a Europejskim Funduszem Inwestycyjnym – nr ref. Ares (2018)5207374 z dnia 10.10.2018 r.

Zmniejszenia:

- Interwencje Funduszu celem pokrycia zaległych płatności w łącznej kwocie 54,9 mln EUR.

2.2. Znaczące transakcje Funduszu w 2019 r.

2.2.1 Wezwania do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego w 2019 r.

Syria

W 2019 r. EBI nadal odnotowywał zaległości w spłacie pożyczek udzielonych Syrii. W związku z powyższym i zgodnie z umową gwarancyjną między UE a EBI Bank wystosował do dnia 31 grudnia 2019 r. 14 dodatkowych wezwań do zapłaty z funduszu gwarancyjnego UE na łączną kwotę 54,91 mln EUR (zob. pkt 5).

2.2.2 Zasilanie Funduszu Gwarancyjnego w 2019 r.

W lutym 2019 r. z budżetu do Funduszu przekazano kwotę 103,2 mln EUR odpowiadającą finansowaniu za 2018 r.

Wkład z budżetu UE na rzecz Funduszu w 2020 r. obliczono również w lutym 2019 r., w wyniku czego w lutym 2020 r. przekazano 240,15 mln EUR. Obliczeń dokonano zgodnie z art. 3 i art. 5 rozporządzenia:

W art. 3 rozporządzenia kwotę docelową Funduszu ustalono na 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań kapitałowych wynikających z każdej operacji, powiększonych o wszelkie narosłe, niespłacone należne odsetki.

Art. 5 rozporządzenia stanowi, że kwotę, która ma zostać przekazana z budżetu do Funduszu w roku „n + 1”, oblicza się na podstawie istniejącej na koniec roku „n - 1” różnicy między kwotą docelową a wartością aktywów netto Funduszu, obliczoną na początku roku „n”.

W celu dostosowania wysokości środków Funduszu do kwoty docelowej na poziomie 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań kapitałowych, na podstawie gwarantowanych operacji pozostających do spłaty na dzień 31 grudnia 2018 r. obliczono kwotę 240,15 mln EUR, którą zapisano w budżecie UE na 2020 r. jako środki na finansowanie Funduszu. Kwota ta została zatwierdzona przez Radę i Parlament Europejski i ujęta jako składnik aktywów (należność) Funduszu w bilansie według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.

2.3. Znaczące transakcje po dniu sprawozdawczym (zawarte od końca marca 2020 r.)

W lutym 2020 r. z budżetu UE przekazano do Funduszu ww. kwotę finansowania w wysokości 240,15 mln EUR.

W styczniu i marcu 2020 r. zapłacono kwotę w łącznej wysokości 10,6 mln EUR w związku z dwoma wezwaniem z tytułu zwłoki w płatności przez Syrię (3,2 mln EUR oraz 7,4 mln EUR, co uwzględnia również kary nałożone przez EBI).

3. NIESKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU

Nieskonsolidowane sprawozdanie finansowe Funduszu sporządza się w celu uwzględnienia operacji księgowych, które nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym Funduszu przygotowanym przez EBI (zob. dokument roboczy służb Komisji). Jest ono częścią skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE.

3.1. Sytuacja finansowa na dzień 31 grudnia 2019 r. – przed konsolidacją

Bilans – Aktywa

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
AKTYWA TRWAŁE	2 312 151 734	2 275 342 664
Aktywa finansowe	2 312 151 734	2 275 342 664
AKTYWA OBROTOWE	277 139 064	231 316 149
Aktywa finansowe	233 048 865	189 758 096
Należności	1 290 863	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	42 799 336	41 558 053
AKTYWA RAZEM	2 589 290 798	2 506 658 813

Bilans – Pasywa

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
ŚRODKI PODMIOTU WNOSZĄCEGO WKŁAD	2 407 419 308	2 295 687 144
Wkład Komisji Europejskiej	1 950 195 297	1 846 972 362
Rezerwa na poziomie wartości godziwej	20 859 023	12 227 192
Zyski zatrzymane	436 364 988	436 487 590
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	111 685 549	159 153 609
Rezerwy finansowe	111 685 549	159 153 609
ZOBOWIĄZANIA	70 185 941	51 818 060

KRÓTKOTERMINOWE		
Rezerwy finansowe	49 709 547	50 777 871
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	19 590 000	
Zobowiązania	886 394	1 040 189
ŚRODKI PODMIOTU WNOSZĄCEGO WKŁAD I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	2 589 290 798	2 506 658 813

Różnicę w wysokości 239,4 mln EUR pomiędzy całkowitą wartością Funduszu wskazaną w nieskonsolidowanym bilansie (2 589 290 798 EUR) a wartością Funduszu wskazaną w sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez EBI (2 828 738 292,88 EUR) można wyjaśnić przede wszystkim w oparciu o następujące elementy:

- Nieskonsolidowany bilans (aktywa) obejmuje:
 - wszystkie kwoty będące przedmiotem subrogacji UE w następstwie wypłat z gwarancji dokonywanych na żądanie EBI w związku z niespłaconymi transzami pożyczek (zaległe płatności wraz z należnymi odsetkami od opóźnionych płatności). Ze względu na sytuację polityczną w Syrii i na podstawie decyzji księgowego Komisji Europejskiej w sprawozdaniu finansowym za 2019 r. dokonano jednak pełnego odpisu aktualizacyjnego tych kwot z tytułu utraty wartości;
 - należność w wysokości 0,7 mln EUR od EBI z tytułu odzyskanej przez EBI w grudniu 2019 r. części pożyczki udzielonej portowi lotniczemu Enfidha (Tunezja), którą zaksięgowano na rachunku bankowym Funduszu Gwarancyjnego w styczniu 2020 r.
- Nieskonsolidowany bilans nie uwzględnia wkładu z budżetu UE w wysokości 240,2 mln EUR przekazanego na rzecz Funduszu w 2020 r., ponieważ ta należność została skompensowana przez odpowiadające jej zobowiązanie w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym UE.
- W sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez EBI płatności Funduszu Gwarancyjnego na rzecz Banku z tytułu wezwań do zapłaty (oraz, w stosownych przypadkach, kwoty odzyskane i odsetki od zadłużenia przeterminowanego) ujęto jako zmniejszenie (zwiększenie) aktywów netto (wkład UE). W nieskonsolidowanym sprawozdaniu finansowym kwoty zapłacone na wezwanie EBI nie są odejmowane od aktywów netto, ponieważ stają się przedmiotem subrogacji. Odnośne kwoty są ujmowane bądź jako dochody (narosłe odsetki od zadłużenia przeterminowanego i kary, zyski z tytułu różnic kursowych), bądź jako wydatki (rezerwy, utrata wartości aktywów, zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych, straty z tytułu różnic kursowych). Prowadzi to do trwałej różnicy między wartością składników aktywów netto (wkład UE i zyski zatrzymane) ujętych w sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez EBI i w nieskonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez KE.

3.2. Nieskonsolidowane sprawozdanie z finansowych wyników działalności

Podobnie jak w przypadku bilansu, nieskonsolidowane sprawozdanie z finansowych wyników działalności sporządza się celem jego uwzględnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym UE.

	2019	2018
Przychody z działalności operacyjnej	266 252	2 928 446
Koszty z działalności operacyjnej	(3 494 876)	(4 876 241)
WYNIK DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	(3 228 615)	(1 947 795)
Przychody finansowe	42 681 966	30 241 834
Koszty finansowe	(39 575 953)	(20 906 275)
WYNIK FINANSOWY	3 106 013	9 335 559
WYNIK ZA ROK	(122 602)	7 387 764

- Przychody z działalności operacyjnej obejmują zyski z tytułu różnic kursowych w wysokości 0,3 mln EUR.
- Wydatki z tytułu działalności operacyjnej obejmują głównie opłaty za zarządzanie aktywami przez EBI (0,8 mln EUR), zewnętrzne opłaty windykacyjne EBI (0,2 mln EUR) oraz dodatek do rezerw finansowych na poczet zaległych przyszłych transz pożyczek udzielonych Syrii (2,2 mln EUR).
- Przychody finansowe obejmują głównie dochód z odsetek uzyskanych z portfela inwestycyjnego (7,7 mln EUR), zrealizowane zyski ze sprzedaży aktywów finansowych (16,8 mln EUR), wynagrodzenie z tytułu ryzyka związanego z działaniami w ramach upoważnienia do udzielania pożyczek sektorowi prywatnemu w ramach Inicjatywy EBI na rzecz budowania odporności (2,2 mln EUR) oraz należne odsetki od zadłużenia przeterminowanego z tytułu kwot będących przedmiotem subrogacji (15,9 mln EUR).
- Koszty finansowe obejmują głównie straty z tytułu utraty wartości (19,6 mln EUR) kwot będących przedmiotem subrogacji UE w 2019 r. (zob. pkt 5), poniesione straty ze sprzedaży aktywów finansowych (0,3 mln EUR) oraz uznane zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych związanych z działaniami w ramach upoważnienia do udzielania pożyczek sektorowi prywatnemu w ramach Inicjatywy EBI na rzecz budowania odporności (19,6 mln EUR).

4. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU

4.1. Polityka inwestycyjna

Aktywa płynne Funduszu są inwestowane zgodnie z zasadami zarządzania określonymi w załączniku do porozumienia o zarządzaniu, ze zmianami³. W związku z tym wystarczająca część aktywów musi być aktywami pieniężnymi, aby móc pokryć rozchody krótkoterminowe (poniżej jednego roku). Odpowiednia proporcja zostanie określona w rocznej strategii inwestycyjnej. Pozostałe aktywa mogą zostać przeznaczone na instrumenty średnio- i długoterminowe, z okresem wymagalności nieprzekraczającym 10 lat i 6 miesięcy od daty płatności (portfel średnio- i długoterminowy). Na koniec 2019 r. łączny zmodyfikowany czas trwania portfela Funduszu wynosił ok. 3 lat.

4.2. Wyniki Funduszu i sytuacja rynkowa w 2019 r.

Wyniki portfela funduszu były monitorowane na podstawie wyceny według wartości rynkowej. W 2019 r. portfel Funduszu przyniósł rozsądny zwrot w wysokości 1,3 %, do czego przyczyniło się utrzymanie niższych stóp zwrotu oraz pozytywne nastroje związane z ryzykiem. Rentowność portfela Funduszu była niższa od wskaźnika odniesienia o 9,03 punktu bazowego. Dodatni zwrot przełożył się na dodatni wkład w wysokości 33 mln EUR. Na koniec 2019 r. wartość rynkowa portfela Funduszu wynosiła ok. 2 580 mln EUR.

W kontekście słabnącej gospodarki, niskiej inflacji i ryzyka pogorszenia sytuacji geopolitycznej, polityka pieniężna stała się akomodacyjna. Dzięki trzem obniżkom stopy procentowej funduszy federalnych w drugiej połowie 2019 r. FED odwrócił proces zaostrzania polityki pieniężnej, który rozpoczął się w 2015 r. Ponadto we wrześniu EBC przedstawił pakiet stymulacyjny obejmujący: obniżenie oprocentowania depozytu o 10 punktów bazowych, rozszerzony zakres warunkowej długoterminowej operacji refinansującej (TLTRO), system różnicowania stopy depozytowej EBC w zależności od wyznaczonych progów kwotowych (*tiering system*) dla banków oraz otwarty program luzowania ilościowego.

Działalność przemysłu wytwórczego w USA i Europie skurczyła się na skutek globalnego osłabienia handlu. Wzrost sektora usług również uległ spowolnieniu, chociaż nadal zachował on ekspansywny charakter. Inflacja w strefie euro była niższa od celu przyjętego przez banki centralne, natomiast poziom inflacji w USA zbliżył się do zakładanego celu, ale FED uznał, że wzrost ten nie jest wystarczający.

W sierpniu wzrosło ryzyko geopolityczne w związku z nasilaniem się napięć handlowych między USA a Chinami, a niepewność związana z brexitem zaważyła na nastrojach inwestorów europejskich. Do września stopy procentowe w Europie i USA uległy obniżeniu ze względu na akomodacyjną politykę banków centralnych, niskie oczekiwania dotyczące wzrostu i niepewność co do ryzyka geopolitycznego.

³ Zmienionym porozumieniem dodatkowym nr 1 z dnia 23 września 1996 r., porozumieniem dodatkowym nr 2 z dnia 8 maja 2002 r., porozumieniem dodatkowym nr 3 z dnia 25 lutego 2008 r., porozumieniem dodatkowym nr 4 z dnia 9 listopada 2010 r. i porozumieniem dodatkowym nr 5 z września 2018 r.

W IV kw. nastąpił niewielki wzrost stóp procentowych w kontekście złagodzenia napięć geopolitycznych i stabilizacji danych gospodarczych. Spready kredytowe, wspierane przez akomodacyjne podejście banków centralnych, wykazywały tendencję spadkową ze sporadycznymi nawrotami.

5. WEZWANIA DO ZAPŁATY Z FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

Syria

Od listopada 2011 r. EBI odnotowuje zaległości w spłacie pożyczek udzielonych Syrii. W związku z powyższym i zgodnie z umowami gwarancyjnymi między UE a EBI Bank wystosował do dnia 31 grudnia 2019 r. 77 wezwań do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego UE na łączną kwotę 475,96 mln EUR (która uwzględnia również kary nałożone przez EBI oraz kwoty odzyskane).

6. WYNAGRODZENIE EBI

Na wynagrodzenie EBI składają się prowizja z tytułu zarządzania Funduszem oraz opłaty windykacyjne. Prowizja z tytułu zarządzania pokrywa koszty związane z zarządzaniem aktywami Funduszu. Opłaty windykacyjne pokrywają ponoszone przez EBI zewnętrzne wydatki związane z odzyskiwaniem wierzytelności w przypadkach niewykonania zobowiązań objętych gwarancją UE dla operacji finansowania prowadzonych przez EBI poza Unią.

Drugie porozumienie dodatkowe do porozumienia z dnia 8 maja 2002 r. przewiduje, że wysokość prowizji należnej EBI z tytułu zarządzania ustala się przez zastosowanie odpowiednich degresywnych rocznych stóp opłat do poszczególnych transz aktywów Funduszu. Wynagrodzenie to jest obliczane na podstawie średniej rocznej wartości aktywów Funduszu.

Prowizja należna EBI z tytułu zarządzania za 2019 r. została ustalona na kwotę 817 747 EUR i zaksięgowana w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako wydatek, a w bilansie (po stronie pasywów) – jako rozliczenia międzyokresowe.

Porozumienie o odzyskiwaniu należności podpisane przez Komisję i Bank w grudniu 2018 r. przewiduje jedynie płatność z tytułu zewnętrznych wydatków EBI (już nie wewnętrznych) związanych z odzyskiwaniem wierzytelności.